

HÄGERSTEN-LILJEHOLMEN
STADSDELSFÖRVALTNING
AVDELNINGEN FÖR SAMHÄLLSPLANERING

TJÄNSTEUTLÅTANDE
SID 1 (4)
2008-05-26
DNR: 188-2008-006

Handläggare: Anna William-Olsson
Telefon: 08-508 23 362

Till
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Utökade riktlinjer för tobakstillsynen

Remissyttrande, Sot dnr: 00449/2008

Förslag till beslut

1. Hägersten - Liljeholmens stadsdelsnämnd översänder tjänsteutlåtandet som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Maria Mannerholm
stadsdelsdirektör

Gunnar Ohlsén
avdelningschef Samhällsplanering

Sammanfattning

Till Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd inkom den 22 april 2008 förslag om utökade riktlinjer för tobakstillsynen i Stockholms stad. Förvaltningen yrkar bifall till förslaget.

Bakgrund

Till Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning inkom 2008-04-22 förslag om utökade riktlinjer för tobakstillsynen i Stockholms stad.

I mars beslutade socialtjänstnämnden att godkänna förslaget till utökade riktlinjer för tobakstillsynen i Stockholm samt att överlämna ärendet till kommunfullmäktige för beslut. Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till stadsdelsnämnden. Remisstiden sträcker sig till den 20 juni 2008.

Under 2005 gjordes förändringar i tobakslagen som motiverade en revidering av gällande riktlinjer för tobakstillsynen. Förändringarna innebar bl. a. att tobaksförsäljarna måste ha ett egentillsynsprogram samt att möjligheterna att marknadsföra tobaksvaror begränsades kraftigt.

I Stockholms stad har stadsdelsnämnderna ansvaret för tillsynen över försäljningsställen som saluför tobak med undantag av restauranger som har serveringstillstånd. Med anledning av de skärpta bestämmelserna i tobakslagen har kommunfullmäktige fattat beslut om reviderade riktlinjer 2006-09-04. Riktlinjer behöver nu utökas med ett förtydligande vad gäller möjligheten att meddela sanktioner med stöd av tobakslagen.

Kommunen är lokal tillsynsmyndighet och har ansvar för att utöva den omedelbara tillsynen över rökfria miljöer och tobaksförsäljningen. I Stockholms stad har Miljö och hälsoskyddsnämnden ansvaret för tillsynen över rökfria miljöer, Stadsdelsnämnderna har ansvaret för tillsynen över tobaksförsäljningen. Socialtjänstförvaltningen har ansvaret för tillsynen över tobaksförsäljningen på restauranger med serveringstillstånd. En tillsynsmyndighet får i sin tillsynsverksamhet meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att lagen eller en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen skall följas.

Enligt tobakslagen ska tillsynsarbetet i kommunen i första hand vara inriktad på att ge information om och rådgivning i tobakslagens bestämmelser. Följer inte handlaren de anvisningar som meddelats finns möjligheten att förelägga handlaren att vidta åtgärder. Ett föreläggande eller förbud kan förenas med vite.

Nuvarande riktlinjer

1. Varje försäljningsställe som har anmält försäljning ska få ett årligt tillsynsbesök.

Besöket registreras i ärendehanteringssystemet för tillsyn, OL 2. Vid tillsynsbesöket ska tillsynspersonalen:

- a. Överlämna aktuell information om bestämmelser i tobakslagen.
- b. Försäkra sig om att ett vederbörligt egentillsynsprogram finns.
- c. Försäkra sig om att det finns minst en tydligt synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut tobaksvaror till den som inte fyllt 18 år.
- d. Försäkra sig om att inte lösa cigaretter eller paket med färre än 19 cigaretter finns till försäljning.

e. Försäkra sig om att den marknadsföring som förekommer på försäljningsstället inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak. Kontrollera att det inte finns reklamskyltar utanför försäljningsstället.

f. Informera om att inköpsstudier kommer att genomföras.

g. Tillsynsbesöket skall dokumenteras

2. Varje år genomför varje stadsdelsförvaltning minst en inköpsstudie rörande tobak. Samtliga butiker ska omfattas av studien.

En inköpsstudie går ut på att låta 18-åriga ungdomar göra inköpsförsök av tobak. I lagen finns ett krav på att den som säljer tobaksvara ska förvissa sig om mottagarens ålder. För att förvissa sig att en 18-åring är just det måste ålderskontroll ske.

Försäljningsstället ska få information om att inköpsstudien ägt rum.

Har näringsidkaren sålt tobak vid inköpsstudien sänds skriftlig information till företrädaren för försäljningsstället.

Återköp av tobaksvara sker i anslutning till inköpsstudien.

Föreslagna utökade riktlinjer

3. Tillsynsärende

Har näringsidkaren sålt tobaksvara vid en inköpsstudie ska ett kontrollköp genomföras efter det att lämplig information överlämnats till näringsidkaren. Säljer butiken återigen tobaksvara vid kontrollköpet ska ett tillsynsärende initieras.

Tillsynsärende initieras även när försäljningsstället de facto har sålt tobaksvara till underårig eller på annat sätt överträtt bestämmelse i tobakslagen. Att ett tillsynsärende initierats registreras i OL 2.

I varje tillsynsärende fattas beslut (antingen att avskriva tillsynsärendet, meddela föreläggande, meddela föreläggande eller förbud med vite.) Besluten fattas i enlighet med delegationsordning som finns i respektive nämnd. Varje beslut registreras i OL 2 och är därmed sökbar för uppföljningar.

I varje tillsynsärende kommuniceras underlaget för beslut med butiksinnehavaren. Ett yttrande begärs in tillsammans med försäljningsställets egentillsynsprogram.

Har begärda åtgärder vidtagits kan ärendet avskrivas från vidare handläggning genom ett särskilt beslut.

Medverkar handlaren inte i utredningen eller vidtas inte efterfrågade åtgärder ska ett lämpligt föreläggande meddelas. I första hand meddelas föreläggande utan vitesbelopp. Föreläggandet ska innehålla en konkret åtgärd som ska vara uppfylld ett visst datum. Följs föreläggandet avslutas ärendet.

Har rättelse inte skett inom föreskriven tid skall beslut fattas om nytt föreläggande med vite. Ett förbud förutsätter ett lagstöd för det konkreta beslutet. Ett förbud ska meddelas med vite.

Vitesbelopp ska fastställas till ett belopp med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska och andra förhållanden. Vitesbelopp bör inte sättas lägre än 5000 kronor.

Vidtar handlaren de efterfrågade åtgärderna avslutas ärendet efter konstaterande att bristen är avhjälp.

Tillsynspersonalen ska kunna legitimera sig i samband med tillsynsbesök eller i samband med återköp vid inköpsstudier. Den tjänsteman som utför tillsynen ska kunna legitimera sin behörighet genom ett tjänstekort där behörigheten framgår.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer med socialtjänstförvaltningen synpunkter och förslag. Tobakstillsynen ska i första hand vara inriktad mot information och rådgivning. Tyvärr har det visat sig inte räcka i enstaka fall. För både tobaksförsäljarna och förvaltningen är det viktigt att ha riktlinjer att stödja sig på i fall av övervägande av sanktioner. Det är också av vikt att man i Stockholms stad har gemensamma riktlinjer, många tobaksförsäljare har försäljningsställen i olika stadsdelsområden och ska inte behöva hålla reda på olika regelverk.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för Samhällsplanering.

Bilagor

Remiss angående förslag om utökade riktlinjer för tobakstillsynen